Marstal Søfartsmuseum
Prinsensgade 1, 5960 Marstal
Tlf. 62532331 - Email: info@marmus.dk
www.marmus.dk

Emne introduktion til overbygning:

Jens Erik Carl Rasmussen

31. august 1841-1. oktober 1893

Skræddermester Johan Ahrent Rasmussen og hustru Caroline Sophie Kaas havde 13 børn. Skrædderen var streng og hysterisk, så hver søndag morgen fik alle børnene en omgang prygl som løn for ugens forseelser. Den ældste hed Jens Erik Carl Rasmussen, og efter sin konfirmation i 1856 kom han i handelslære ved Gammel Strand i København. Det var lange dage, men om søndagen havde han fri, og i 1859-1860 gik den unge ærøbo til tegneundervisning hos arkitekt Hans Holm. I det følgende år gik han til undervisning hos dyremaler J. D. Frisch. Det foregik søndag morgen, for så kunne han også nå at komme til perspektivtegning hos arkitekt C. V. Nielsen om eftermiddagen.

I 1861 var læretiden forbi, men det dårlige helbred, der var fulgt med de elendige arbejds- og levevilkår, var ikke forbi. Det fulgte ham livet ud.

Evnen og lysten til at tegne og male havde læretiden heldigvis ikke pillet ud af ham. Søndagsundervisningen havde både inspireret og dygtiggjort den unge mand, som i 1861-1862 blev han elev på Teknisk Instituts aftenskole, medens dagtimerne blev udnyttet til studier hos landskabsmaler C. F. Aagaard, der med tiden udviklede et nært venskab med Jens Erik Carl Rasmussen. I samme periode nåede han også en udmønstring som skibsdreng på en lokal jagt, der var ejet af en slægtning, og som sejlede på Skotland.

Den helt afgørende begivenhed i den unge Carl Rasmussens liv indtraf, da han fik friplads på Kunstakademiet i København til studier i årene 1862-1866. I 1863 udstillede han på Charlottenborg med ”Søstykke nordvest for Skagen”. Både i 1865 og 1867 blev han tildelt akademiets stipendier til studierejser i Danmark, hvor han drog fra Bornholm i øst til Esbjerg i vest

Men der var behov for at tage længere væk, så han tog til Grønland. Det var helt uhørt i samtiden, der var vant til at rette blikket mod Sydeuropa og ikke mindst Italien. Men Carl Rasmussen var tiltrukket af Grønlands eskimoer, de uendelige vidder, den høje himmel og det barske klima. I 1870 foretog han sin første rejse til Grønland, hvis smukke kystlandskaber straks fik den unge malers opmærksomhed. I det lille års tid, rejsen varede, opholdt Rasmussen sig omkring Godthåb, hvor han skildrede eskimobefolkningen som glade naturmennesker i deres smukke dragter. Det var imidlertid ikke skønmaleri alt sammen. Fangertilværelsen havde sine dystre sider. Nok gav havet mad til mange, men havet tog sig ind imellem også dyrt betalt. Den side af eskimotilværelsen gengav Rasmussen med sit maleri af en omkommet fanger, der bæres hjem til den ulykkelige familie.

Naturligvis skulle Carl Rasmussen også have den samme dannelsesmæssige ballast som alle andre malere på den tid, så i 1872-1873 tog han på en større Europarejse gennem Holland, Belgien, Frankrig, Italien, Østrig og Tyskland. Pengene stammede fra Akademiets store stipendium, som Rasmussen var blevet den heldige modtager af. I 1873 udstillede Rasmussen i Wien, og da han kom hjem til Danmark, giftede han sig i 1874 med kusinen Anna Egidia Rasmussen. Det gik godt for Carl Rasmussen, men han lænede sig ikke passivt tilbage i stolen. Tværtimod var han igen i 1878 på en større rejse, der denne gang bragte ham til så forskellige steder som Paris, London og Palæstina. I forbindelse med verdensudstillingen i Paris deltog han i en stor udstilling af danske malerier.

Carl Rasmussens billeder var på vej ud i verden, men selv vendte han tilbage til Ærø – om end til Marstal og ikke fødebyen Ærøskøbing – og slog sig ned i ejendommen Teglgade 2, som han selv havde tegnet.

Marstal Søfartsmuseum
Prinsensgade 1, 5960 Marstal
Tlf. 62532331 - Email: info@marmus.dk
www.marmus.dk

Motiverne var lige uden for vinduerne. Fra ejendommen kunne han se ud over vandet, når skibene forlod byen med kurs mod fjerne horisonter, og når skibene atter kom hjem til den trygge havn efter veloverstået arbejde. Som alle andre havde Carl Rasmussen parter i skibe, ja han var selv reder for bl.a. tremastet bramsejlsskonnert WEBERS MINDE, og selv om farvandet i Det sydfynske Øhav sjældent for alvor viste tænder, så vidste alle, hvor farligt havet var. I 1870 havde Carl Rasmussen selv skildret en havareret Marstaljagt i hårdt vejr, men det var en undtagelse fra reglen. De fleste af Rasmussens maritime billeder viser nemlig skibe i fint, stille vejr.

Det lyse og venlige i Carl Rasmussens motivvalg svarede desværre ikke altid til malerens egen sindsstemning, som i løbet af 1880'erne blev stadig mere mørk og tungsindig. I samme periode malede han tre altertavler. Naturligvis en til hjembyen Marstal, men også til de to økirker på Strynø og Anholt.

Nu kunne man måske tro, at Rasmussens depressive perioder var udløst af manglende interesse for hans malerier; men det var slet ikke tilfældet. Tværtimod havde de grønlandske malerier vakt opsigt og skabt interesse for Rasmussens produktion i det hele taget. Grønland trak stadig i ham, og i 1893 var Carl Rasmussen på vej til et gensyn med det grønlandske landskab og folk, som han havde mødt godt tyve år tidligere. Rasmussen var optaget af eskimoernes levevis og kultur, og den blev skildret på en måde, der var fornyende for dansk malerkunst.

Men det kom Carl Rasmussen aldrig til at høste anerkendelse for, for på vej hjem med Kongelig Grønlandsk Handels brig PERU faldt han over bord, og trods mere end en times søgen i de kolde nordatlantiske bølger var og forblev Carl Rasmussen borte. Otte børn og hustruen Anna Egidia havde mistet en far og ægtefælle. Danmark havde mistet en dygtig maler, og det samme havde grønlænderne. I Antarktis findes en ø ved navn Rasmussen Island, opkaldt efter Jens Erik Carl Rasmussen. Øen fik navnet af en belgisk ekspedition som en anerkendelse af Rasmussens kunstneriske arbejde på Grønland. Den lille maler skulle nemlig huskes. Og det er han blevet.

Hvor kan man læse mere?

Jens Erik Carl Rasmussens liv og malerier er beskrevet i Helle og Benno Blæsilds bog *Marinemaleren Jens Erik Carl Rasmussen*. Desuden har forfatteren Carsten Jensen skrevet romanen *Sidste rejse*, som delvis bygger på malerens virkelige liv. Den største samling af Carl Rasmussens malerier findes på Marstal Søfartsmuseum, hvor man blandt andet kan se billedet af den omkomne fanger, der bæres hjem.